

1 JULI 1933.

AFLEVERING 3

NADRUk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

AMELAND.

Een kennis had, met zijn gezin, verleden jaar een gedeelte van zijn vakantie doorgebracht op Ameland, en hij wist zooveel goeds van dit Friesche Waddeneiland te vertellen, dat we de verzoeking niet konden weerstaan, zijn voorbeeld te volgen. We hebben er geen spijt van gehad! Zee en strand, bosch en duin, en bovendien een interessante flora en fauna, wat wil men ook nog meer!

Wie de flora der Waddeneilanden wil bestudeeren, moet lezen, wat daarover geschreven is door Holkema (1870) en Vuyk (1898).

In de Levende Natuur (Januari, Februari en Maart 1925) komt een zeer lezenswaardig opstel over Ameland voor van de hand van D. en A. N. Koopmans-Forstmann. Ik zal niet in herhalingen vervallen door een beschrijving of opsomming te geven van alles, wat we er zagen, maar mij bepalen tot het voornaamste.

Van de Amelanders kunnen wij niets dan goeds vertellen, en in dat opzicht wijkt ons oordeel eenigszins af van hetgeen de schrijver van het opstel over Ameland in de: „Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden; veertiende deel, Vervattende

het Vervolg der Beschrijving van Friesland", van 1787, meent te moeten zeggen over de vrouwen van het eiland; hij zegt: „De schoone sexe, die hier zeer blank van vel is, houdt zich voornaamelijk op met naaijen, en is zeer zindelijk in haare huishouding, zijnde alles met matjes belegd, zo dat niemand met schoenen in de vertrekken mag komen. Voorts zijn de vrouwen hier meerendeels van een goed en godsdienstig leeven, uitgezonderd eenige, die zich aan drank te buiten gaan. Doch zij zijn over het algemeen wat heerschzugtig, en de meeste mannen mogen, wegens haare dwaaze zindelijkheid, in den winter naauwelijks vuur op den haard hebben.” En hij herhaalt later nog eens, dat de vrouwen schoon zijn van aangezicht, en inzonderheid zeer witte tanden hebben, maar dat de mannen, zoo zij vuur willen zien, zich in een rookgat moeten behelpen. Daar enkele Amelanders mij verklaarden, dat van heerschzuchtigheid bij hunne vrouwen geen sprake was, moeten we aannemen, dat de dames van het eiland zich sedert 1787 gebeterd hebben!

Dat op Ameland het Friesch zoo goed als geheel door het Hollandsch verdrongen is, zal zijn oorzaak vinden in het feit, dat de zeevarende bewoners de eeuwen door meer met Holland dan met Friesland verkeerden. Bovendien was Ameland politiek blijkbaar vrijwel van Friesland onafhankelijk, totdat in 1705 Johan Willem Friso de heerlijkheid kocht van de erfgenamen van de „vorsten” van Ameland. Van $\pm$ 800 tot $\pm$ 1680 regeerde het huis Kamminga. Dat de Kamminga's zich vrij van Friesland beschouwden, moge hieruit blijken, dat in 1654 een gezantschap werd gezonden naar Cromwell, die Ameland als vrije, onafhankelijke staat erkende!

Mijn achttiende-eeuwsche schrijver zegt omtrent de dieren en planten heel weinig. Hij vindt enkele planten het vermelden waard, zooals duizendblad, eereprijs, honderdguldenkruid en kruisemunt, omdat ze krachtig en welriekend zijn. Hij noemt eenige vogels, waaronder de bergeenden, „die hunne eieren bij hoopen in de gaten der konijnen leggen en dezelve daar uitbroeden.” Hij verklaart, dat er geen ooievaars op Ameland voorkomen, omdat er geen kikkers zijn. Wel komen de padden er talrijk voor. Aan 't strand worden vele en zeldzame schelpen gevonden. Men zou ze kunnen gebruiken om kunstwerken van te maken, als te Scheveningen en elders.

Er is blijkbaar in den loop der eeuwen wel iets veranderd! Want al zagen we nu geen ooievaars, kikkers vindt men tegenwoordig zeker op Ameland! Padden zijn er nog zeer veel. Van de konijnen — die nu nog algemeen zijn — vertelt de „Tegenwoordige Staat”, dat ze menigvuldig voorkomen, en wel grijze, roode, witte en pikzwarte. Hazen waren er niet. Men had vergeefs gepoogd ze te kweken. Ofschoon een plek in 't bosch thans het Hazenweidje heet, hebben wij ook nu geen hazen waargenomen. Wat de schelpen betreft, het wil ons voorkomen, dat ze hier, in vergelijking met het Hollandsche strand, schaarsch zijn, en dat de verscheidenheid niet groot is. Dit laatste zij opgemerkt onder eenig voorbehoud, daar we geen nauwkeurig onderzoek hieromtrent instelden. Bovendien is het aantal aan de uiteinden van het eiland, nl. op de breede strandvlakten bij den vuurtoren en bij het Oerd, grooter dan elders aan den Noordzee-kant. Aan de Waddenkust bij Nes liggen de schelpen bij hoopen,

Fig. 1. *De Blauwe Zeedistel op Ameland.*

doch het zijn bijna uitsluitend alikruiken (*Littorina littorea*), mossels (*Mytilus edulis*) en *Cardium edule*. De Noordzee spoelt verder bijeen talrijke „huisjes” van wormen (*Terebella conchilega* en *Pectinaria belgica*), vele krabben en zeesterren. Ik

Fig. 2. *Kleine Aardster*.

vond een enkele slangenster en op het strand van het Oerd een „schild” van een kreeft (niet gedetermineerd). De eerste dagen van ons verblijf op Ameland — de zee was kalm en er was weinig wind —, lagen er aan het strand zeer veel kwallen. We zouden er ongetwijfeld honderd geteld kunnen hebben op één wandeling. Buitengewoon groot was gedurende een tweetal dagen het aantal ribkwallen. Als moderne glazen kralen lagen ze bij duizenden op 't zand. Enkele dagen later was de zee veel onstuimiger en de branding heftig. Met zeewier (*Fucus vesiculosus* en *Ascophyllum nodosum*) en vele schelpen van *Sepia officinalis* waren talrijke kleine zee-

egeltjes aangespoeld (jonge exemplaren van *Echinocardium cordatum*).

In de duinen vloog natuurlijk overal de St. Jansvlinder (*Zygaena filipendula*) en ook de bastaardsatijnvlinder (*Euproctis chrysorhoea*) was algemeen. We zagen een exemplaar van de mooie beerrupsvlinder (*Arctia caja*). Buitengewoon talrijk zijn op Ameland de oorwormen. In de tenten en houten optrekjes van het groote tentenkamp tusschen Nes en Duinoord worden ze zoo nu en dan tot een plaag. Voor bijzonderheden over de gele weidemieren van den Waddenkant, die nesten bouwen, welke overstromingen kunnen doorstaan, leze men het opstel van Koopmans-Forstmann (Jan., Febr. en Maart 1925).

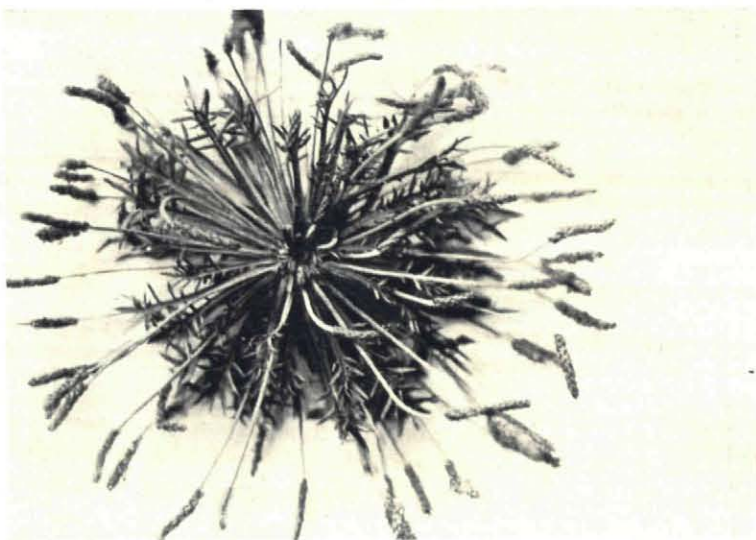

Fig. 3. *Hertschoornweegbree*.

Algemeene onkruiden langs den weg van den steiger, waar de booten uit Holwerd aanleggen, naar Nes, en langs de dorpsstraten zijn de kleine Klis (*Lappa minor*), stinkende ballote (*Ballota foetida*), akkerwinde (*Convolvulus arvensis*), kaasjeskruid (*Malva vulgare*¹⁾), reigersbek (*Erodium cicutarium*), brandnetels (*Urtica dioica* en *U. urens*), distels (*Cirsium arvense* en *lanceolatum*), stinkende gouwe (*Chelidonium majus*),

1) Als onkruid in een tuintje te Nes *Malva silvestris*, misschien verwilderd?

melden, vlasbek (*Linaria vulgaris*), en zevenblad (*Aegopodium Podagraria*). Tusschen de aardappels en het koren en op braakliggend land vielen op de gele knopherik (*Raphanus Raphanistrum*), de gele ganzebloem (*Chrysanthemum segetum*), ooievaarsbek (*Geranium pusillum*), ratelaar (*Alectorolophus major*), akkerkromhals (*Anchusa arvensis*), madeliefjes (*Bellis perennis*), kleefkruid (*Galium Aparine*), zwaluwtong (*Polygonum Convolvulus*), avondkoekoeksbloem (*Melandryum album*), guichelheil (*Anagallis arvensis*). Aan een slootkant stonden de bladeren van klein hoefblad. Op niet te droge plaatsen zagen we vrij veel de vogelwikke (*Vicia Cracca*) en de smalbladwikke (*Vicia angustifolia*). Aan den Badweg vielen de vele hazepootjes op (*Trifolium arvense*); de planten van het bosch rechts ervan (als men van Nes zee- waarts gaat) zijn de wespenorchis (*Epipactis latifolia*), eereprijs (*Veronica officinalis*), en kleine ruit (*Thalictrum minus*). Ook vonden we heele plakken van het ledermos. We namen in het bosch, eenigszins tot onze verwondering, ook boschduiven waar. Toen we het terrein ten oosten van het bosch verkenden, zagen we voor 't eerst nog andere botaniseerende eilandbezoekers; twee jongedames hadden duin- en strandplanten verzameld, en het gezicht van onze plantenbussen lokte haar naar onze onmiddellijke omgeving. Natuurlijk waren we terstond bereid omtrent de gevonden kruiden alle mogelijke inlichtingen te verschaffen en bovendien te toonen wat onze eigen bussen aan schatten verborgen. En daaronder waren de kleine teunisbloem (*Oenothera muricata*), die we later zouden vinden bij het Oerd, en in de Ballumer duinen, en een aardig zwammetje, een aardster, naar het ons toescheen: *Geaster minimus* (fig. 1).

Fig. 4.

Links: Strandzoutgras. Rechts: Moeraszoutgras.

Aan den Waddenkant, langs den dijk en in de weiden kleurt de roode oogentroost (*Euphrasia odontites*) heele plekken rood. Talrijk treffen we er verder aan witte klaver (*Trifolium repens*), aardbeiklaver (*Trifolium fragiferum*), Engelsch gras (*Armeria vulgaris*), Obione (*Obione portulacoides*), suaeda (*Suaeda maritima*), zeemelkkruid (*Glaux maritima*), schijnspurrie (*Spergularia sp.*), strandzoutgras (*Triglochin maritima*), zeeweegbree (*Plantago maritima*), de fraaie, decoratieve hertshoorn-weegbree (*P. Coronopus* — zie fig. 2) en lamsooren (*Statice Limonium*). Ook duizendguldenkruid stond er, maar in 't algemeen waren de exemplaren veel minder fors dan aan den Noordzeekant, terwijl hier en daar het gedoornd stalkruid bloeide.

Fig. 5. Duizendguldenkruid.

In de duinen verbaast men zich over het groot aantal blauwe distels (*Eryngium maritimum*); zeer veel komen verder voor: schermdragend havikskruid (*Hieracium umbellatum*), duindoorn (*Hippophaes rhamnoides*), kruipend stalkruid (*Ononis repens*), wondkruid (*Anthyllis Vulneraria*), geel walstroo (*Galium verum*), cereprijs (*Veronica officinalis*), driekleurig viooltje (*Viola tricolor*), kruipwilg (*Salix repens*), zandblauwtje (*Jasione montana*), muurpeper (*Sedum acre*), asperge (*Asparagus officinalis*), hazepootje (*Trifolium arvense*), ruit (*Thalictrum minus*), eikvaren (*Polypodium vulgare*). Sommige duinhellingen herinnerden ons sterk aan de Overijselsche-IJseldijken. Inplaats van de blauwe distel, de kruisdistel, in plaats van kruipend stalkruid het gedoornde, op beide geel walstroo, ruit en zandblauwtje. Een andere herinnering aan deze dijken gaf de Waddenkant wielingen, als overblijfsel van een vroegere dijkdoorbraak. In een dezer kolken vonden we *Batrachium salinum*. Maar om op de blauwe zeedistel (zie fig. 1) terug te komen, juist het feit, dat ze op Ameland nog zeer algemeen is, mag voor de V.V.V. of het gemeentebestuur misschien een aanleiding zijn om deze plant in bescherming te nemen om te voorkomen, dat ze, als op zoovele andere plaatsen geheel of bijna geheel door „natuurminnende” badgasten wordt uitgeroeid. Dat hoeft niet direct door een plukverbod te geschieden, men kan tot de bezoekers van Ameland een verzoek richten, bijvoorbeeld door een geschriftje of door een plaat met een pakkend bijscript, zooiets in den geest van het bekende:

„Laat niet als dank voor 't aangenaam verpoozen . . .” of het: „Een lucifer heeft wel een kop . . .”, enz., bijvoorbeeld:

„Begeert niet alles, wat ge ziet:
Plukt de blauwe distels niet!”

of: „De distels, hier zoo fleurig blauw,
Zijn bij U thuis gauw grijs en grauwl”

Een aardig plekje in de buurt van Nes is de ijsbaan. We vonden er waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*), gedoornd stalkruid (*Ononis spinosa*), zilverschoon (*Potentilla anserina*), oogentroost (*Euphrasia nemorosa*), geelhartje (*Linum catarticum*), waterpunge (*Samolus Valerandi*) en munt (*Mentha aquatica*). Ook hadden we er een ontmoeting, die interessant genoeg was, om hier te vertellen. We werden aangesproken door iemand, die gaarne den naam van enkele planten wilde weten. Hij bleek Amsterdammer te zijn, en was aan 't Spoor. Door woonplaats en werkkring kwam hij buiten zijn vacantiedagen weinig in de gelegenheid, wilde planten te zoeken, maar als de gelegenheid er was, snuffelde hij hier en daar gaarne wat rond.

Deze liefde voor 't wilde kruid was hem bijgebracht door niemand minder dan E. HEIMANS, bij wien hij in de klas gezeten had. „U weet wel”, zei hij, „de Heimans van de boeken van Heimans en Thijssse!”

KOOPMANS-FORSTMANN beschrijven een wandeling naar het Nesserkerkhof en naar een poeltje, dicht bij Buren. We namen denzelfden weg, en vonden, wat zij ook vonden. Op het oude kerkhofmuurtje groeiden talloze muurvarentjes. We hadden *Asplenium ruta muraria* ook gevonden op een oud muurtje in Nes, en zouden het later zien op den toren van Ballum. De gele pastinaak (*Pastinaca sativa*) door Holkema voor het Nesser kerkhof vermeld, en door Koopmans-Forstmann ook daar gevonden, stond in talrijke exemplaren aan de buitenzijde tegen den kerkhofmuur. Bij het poeltje groeiden nog moeraszoutgras (*Triglochin palustre*, zie fig. 3), *Sagina procumbens* en het tandzaad (*Bidens tripartita*); er in vlotgras (*Glyceria fluitans*). Van hier trokken we noordwaarts, en stonden toen tot onze verrassing eensklaps voor

Fig. 6. Rondbladig Wintergroen (op den voorgrond) en moeraswespenorchis.

een waterkolkje, dat dicht begroeid was met fonteinkruid (*Potamogeton natans*) en groote waterweegbree (*Alisma Plantago aquatica*). Op een open plekje cirkelden schoenmakertjes, en een dikke watertor zocht haar heil in de vlucht. Aan den rand waren biezzen (*Scirpus lacustris*) hoog opgeschoten. In de buurt bloeide erica. (Niet ver van 't eerste plasje hadden we voor 't eerst *calluna* gezien). We kwamen nu spoedig bij een bijna droge sloot, waar koekoeksbloemen (*Coronaria Flosculi*), waternavel,

kattestaarten, waterboterbloemen (*Ranunculus Flammula*), grasmuur (*Stellaria graminea*), rolklaver (*Lotus uliginosus*), wateraardbeien (*Comarum palustre*) en torkruid (*Oenanthe fistulosa*) groeiden.

Fig. 7. *Parnassia* (op den voorgrond) moeraswespenorchis (links) en muggenorchis.

bek (*Erodium cicutarium*), akkerkromhals (*Lycopsis arvense*), raket (*Sisymbrium officinale*), Sophiekruid (*Sisymbrium Sophia*), dwergglas (*Radiola linoides*), kruiskruid (*Senecio sylvaticus*), tormentil (*Potentilla Tormentilla*), klokjesgentiaan (*Gentiana Pneumonanthe*), stekelbrem (*Genista anglica*), erica en *calluna*. Op onzen terugweg zagen we in hetzelfde gebied de niet door K.-F. genoemde zonnedauwtjes (*Drosera intermedia*). Tot onze spijt konden we het door K.-F. hier in de buurt gevonden stofzaad niet terugvinden. Naar de door hen vermelde kamperfoelie (we zagen kamperfoelie, evenals klimop, in tuintjes van Nes) hebben we niet gezocht.

Eén dag besteedden we aan een tochtje naar Ballum en Hol-lum. Ballum maakt nu den indruk van een armoedig landbouwdorpje. Vroeger was het de hoofdplaats van het eiland. Hier lag het groote slot der Kamminga's; alleen de plaats waar het stond, is er nog; bij den toren zonder kerk waren schavot en geeselpaal, buiten het dorp de galg. Deze strafmiddelen zijn natuurlijk verdwenen; van het voormalige boschje en den keukentuin konden we evenmin veel meer bespeuren. Als Koopmans-Forstmann zagen we langs den weg van Ballum naar het strand kaasjeskruid, boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*), alssem (*Artemisia vulgare*), kamille (*Matricaria Chamomilla*), reigers-

We trokken langs het breede strand en tenslotte door de duinen naar den vuurtoren, waar we de duinroos zagen, en naar Hollum. Tusschen Hollum en Ballum plukten we papaver (*Papaver dubium*), koekoeksbloem (*Melandryum album*) en wilde peen (*Daucus Carota*).

Het oostelijk deel van Ameland heet het Oerd; het is o.i. het mooiste gedeelte van het eiland: prachtige, begroeide duinen, en blinkerds, mooie valleitjes, een aardig meertje en een weelderige plantengroei. We wandelden er heen vanuit Nes, langs den Badweg en toen langs het strand.

Op de breede zandvlakten van het Oerd, waar de schelpen veel talrijker zijn, dan elders aan 't strand, zagen we tot onze verbazing vele cocosnoot-basten aangespoeld. We trokken tusschen het biestarwegras en de helmduintjes door landwaarts in. Hier groeiden enkele exemplaren van de zeeraket (*Cakile maritima*) en van loogkruid (*Salsola kali*) en wat verder op veel *Sagina nodosa*; en hier en daar de kleine teunisbloem (*Oenothera muricata*); K.-F. zeggen, dat zij in tegenstelling met Vuijk, slechts deze teunisbloem op Ameland vonden. We zagen haar bij het Oerd, in de Burerduinen en bij Ballum. Vuijk meende den indruk te krijgen, dat *O. biennis* de *O. muricata* verdrong. Wij zagen *O. biennis* alleen te Nes, als onkruid (of verwilderde sierplant?) in een tuintje. Het duizendguldenkruid kleurde heele plekken rood (zie fig. 5). Over hooge duinen ging het nu, door duindoorns, over den stuifdijk van 1893, waarna we al spoedig in de verte de vlag van het Oerder huisje zagen, een cafeetje, dat lafenis biedt aan de badgasten, die de wandeling of de rit per hossende, hobbende boerenwagen naar dit afgelegen oord wagen. De „Tegenwoordige Staat” van 1787 vermeldt ook een Oerder huisje: „het zoogenoemde Oedemer huisje, 't welk op 't Oosteinde des geheelen Eilands staat, doch door niemand bewoond wordt; dienende 't zelve alleen tot eene herberg voor lieden, welke in den zomer vermaakshalve naar 't strand rijden; gelijk ook voor de schipbreukelingen, welke in deezen oord aan land komen.”

Wij schuilden er even voor den regen, en hoorden, dat in de buurt pas fundamente, tegels en enkele gebruiksvoorwerpen opgegraven waren. Toen 't buitje over was, trokken we de duinen in, en naar het meertje. We zagen de gewone duinplanten, blauwe distel, duindoorn, wondkruid, stronkvaren, hazepootje, zandklokje, kruipwilg, eereprijs, walstroo, alsook zeewinde (*Convolvulus Soldanella*) en in het water, roode oogentroost, gewone oogentroost, waternavel, waterpunge, geelhartje, veenwortel, schildvruchteereprijs (*Veronica scutellata*), kleine waterweegbree (*Alisma ranunculoides* = *Echinodorus ranunculoides*), vergeet-mij-nietjes, egelboterbloem en vleugeltjesbloem (*Polygala vulgaris*).

Veel vogels zagen we niet; een troep wulpen trok over; in de verte vloog een buizerd; we hadden van twee jongelieden gehoord, dat er een buizerdnest in 't Oerd had gezeten, ze hadden kort voor ons bezoek nog een jong in handen gehad. De talrijke scholeksters waren niet erg met onze komst ingenomen, te oordeelen naar het lawaai, dat ze maakten.

We stonden op 't punt huiswaarts te keeren, toen ons een aangename verrassing

wachtte. We hadden bij ons zelf uitgemaakt, dat wintergroen en parnassia nog niet volop bloeiden, toen we ineens te midden van prachtige *Pirola*'s stonden. We snuffelden wat rond, en telden toen al spoedig ook de bloeiende moeraswespenorchissen bij tientallen (zie fig. 6). Iets verderop was een plekje, dat onze verrukking ten top voerde: bloeiende parnassia's, een paar exemplaren van *Epipactus palustris* en daar-

Fig. 8. Rondbladig Wintergroen. Links: normale vorm; rechts: afwijkend exemplaar.

achter een muggenorchis (*Gymnadenia conopsea*) (fig. 7). Eén onzer had al een paar malen gemopperd, dat het Oerd toch eigenlijk al die moeite niet waard was — uren lopen en zoo nu en dan een fiksche regenbui — maar nu was hij ineens enthousiast. Ikzelf was buitengewoon in m'n schik met nog een andere vondst. Een gewirwar van kleine blaadjes trok plotseeling m'n aandacht; ik keek nauwkeuriger toe, en zag overal rose bloempjes: we hadden een buitengewoon rijke groeiplaats van de tengere bastaardmuur (*Anagallis tenella*) ontdekt. Koopmans-Fortmann hebben haar blijkbaar op Ameland niet gezien. De Prodrômus (1904) vermeldt haar voor Ameland (Bruinsma), Hollum (Hinset) en Buren (Vuijck 1897). Het Oerd wordt echter niet genoemd.

We keerden terug door de Waddenweiden, waar we zeekraal (*Salicornia herbacea*) zagen, en door de duinen, langs de Kooi, en toen over Buren naar Nes.

Met enkele korte opmerkingen willen we dit opstel besluiten. Opvallend voor Ameland is o.i. het veelvuldig voorkomen van de blauwe distel en het wondkruid, en de zeldzaamheid der duinroos. Eigenaardig is verder dat *Helianthemum guttatum* en *Vaccinium macrocarpon* niet verder komen dan Terschelling. De aanwezigheid van *Aristolochia Clematitis* op Ameland zal wel verklaard kunnen worden door de vroegere kasteeltuinen (Ballum) of kloostertuinen (Hollum) op dit eiland.

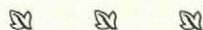
Opmerkelijk is verder, dat voor Ameland vermeld wordt *Caltha palustris*, terwijl de zelfde plant op het Kampereiland zou ontbreken wegens het zoutgehalte van den bodem.

Nog niet door Vuijck vermeld waren de in dit opstel genoemde planten: wilde peen, zevenblad, grootbloemig kaasjeskruid (tuinplant?) en klimop (tuinplant?).

De mannetjesvaren, door K.-F. vermeld, is op het eiland niet zeldzaam; we vonden haar herhaalde malen.

Het wintergroen bereidde ons nog enkele bijzondere verrassingen. In de eerste plaats zagen wij (als anderen, b.v. Vuijck, K.-F.) de pirola's op vrij droge plaatsen (duinhellingen) nog welig tieren, maar bovendien verzamelden we een exemplaar, dat in zijn habitus geheel afwijkt van de normale *P. rotundifolia*. D.w.z. de bloemen en bloeiwijze zijn vrij typisch-rotundifolia, maar de bladeren zijn twee-zijdig toegespits (minor-achtig). De plant was vrij fors (± 24 cm). Zoover ons bekend, is deze vorm nog niet beschreven. Fig. 8 geeft een afbeelding van den normalen en den afwijkenden vorm.

A. J. DE BOER.

HILVERBEEK.

De Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten vraagt geld voor den aankoop van het landgoed Hilverbeek met de aangrenzende goederen Land en Bosch, Schoonoord en Spiegelrust. Het geheele gebied ligt aan weerszijden van de Leeuwenlaan, waar die uitkomt aan de 's Gravelandsche vaart. Door de medewerking van de gemeenten Bussum, Hilversum en 's Graveland bestaat er goede kans, dat de koopsom „gevonden” kan worden. Daar het landgoed eenige opbrengsten heeft, kunnen hypothecair verzekerde obligaties à 3 % worden uitgegeven, maar ook rentelooze voorschotten en giften zijn begrijpelijker wijze zeer welkom. Op het oogenblik is verreweg het grootste deel van het benodigd bedrag reeds aanwezig, wie wil meehelpen om de enkele resterende duizenden bijeen te brengen kan zich richten tot het bekende adres Heerengracht 540 Amsterdam. En steeds kan men het goede werk der Vereeniging bevorderen door leden te werven.

Fig. 1. Beukenlaan op Hilverbeek.